

Rolnummer 4913
Arrest nr. 11/2011 van 27 januari 2011

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de Vrederechter van het tweede kanton Kortrijk.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe en P. Nihoul, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus voorzitter M. Melchior, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 30 maart 2010 in zake Philippe Compernelle tegen Ann-Lisbeth De Zegher en Laurens Compernelle, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 6 april 2010, heeft de Vrederechter van het tweede kanton Kortrijk de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek het gelijkheidsbeginsel uitgedrukt in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, wanneer het wordt toegepast in die zin dat de rechter van de woonplaats van de onderhoudsgerechtigde wel territoriaal bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tot toekenning of aanpassing van een in artikel 591, 7° van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde onderhoudsbijdrage, terwijl de rechter van de woonplaats van de onderhoudsplichtige territoriaal niet bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tot afschaffing of aanpassing van een in artikel 591, 7° van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde onderhoudsbijdrage ? ».

De Ministerraad heeft een memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 24 november 2010 :

- is verschenen : Mr. K. Decock *loco* Mr. S. Ronse, advocaten bij de balie te Kortrijk, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Philippe Compernelle heeft voor de Vrederechter van het tweede kanton Kortrijk een vordering ingeleid tot afschaffing van de onderhoudsuitkering, bedoeld in artikel 591, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek, ten behoeve van Ann-Lisbeth De Zegher en Laurens Compernelle. De vraag rijst echter of de voormelde Vrederechter territoriaal bevoegd is om over die vordering uitspraak te doen. Krachtens artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering voor de rechter van de woonplaats van de eiser gebracht. Met de eiser wordt volgens de verwijzende rechter enkel de onderhoudsgerechtigde bedoeld en niet, zoals *in casu*, de onderhoudsplichtige die een afschaffing van de onderhoudsuitkering vordert. De vraag die vervolgens rijst en die aan het Grondwettelijk Hof wordt voorgelegd, is of artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat enkel de onderhoudsgerechtigden een vordering kunnen instellen voor de rechter van hun woonplaats en niet de onderhoudsplichtigen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De Ministerraad merkt in de eerste plaats op dat de in het geding zijnde bepaling werd gewijzigd door artikel 10 van de wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen, maar dat die wetswijziging niet van toepassing is op de procedure voor de verwijzende rechter.

A.2. Vervolgens verwijst de Ministerraad naar de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling, waaruit blijkt dat de wetgever enkel de onderhoudsgerechtigde de mogelijkheid beoogde te bieden om een vordering tot onderhoudsuitkering voor de rechter van zijn woonplaats in te stellen. Met de in A.1 vermelde wetswijziging zou de wetgever die oorspronkelijke bedoeling hebben bevestigd.

A.3. De Ministerraad is van mening dat de onderhoudsgerechtigde en de onderhoudsplichtige zich niet in een vergelijkbare situatie bevinden wanneer zij een vordering instellen. De onderhoudsgerechtigde bevindt zich bovendien in een zwakkere positie dan de onderhoudsplichtige. De Ministerraad beklemtoont in dat verband dat de wetgever in tal van geschillen de zwakkere partij beschermt door haar de mogelijkheid te bieden een vordering in te stellen voor de rechter van haar eigen woonplaats. Hij verwijst met name naar artikel 628 van het Gerechtelijk Wetboek.

De zwakkere positie van de onderhoudsgerechtigde zou ook in dit geval het verschil in behandeling rechtvaardigen. De Ministerraad merkt op dat de onderhoudsgerechtigden vaak minderjarige kinderen zijn die zich hoe dan ook in een beschermingswaardige situatie bevinden. Bovendien kan de vordering tot wijziging of opheffing van de onderhoudsuitkering best voor de rechter worden gebracht die zich eerder over de vordering tot toekenning heeft uitgesproken en dat is de rechter van de woonplaats van de onderhoudsgerechtigde.

- B -

B.1. Krachtens artikel 591, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek neemt de vrederechter, ongeacht het bedrag van de vordering, kennis van de geschillen betreffende uitkeringen tot onderhoud.

Artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt de territoriale bevoegdheid van de vrederechter :

« De vorderingen betreffende de uitkeringen tot onderhoud, bedoeld in artikel 591, 7°, kunnen worden gebracht voor de rechter van de woonplaats van de eiser ».

B.2. Volgens de verwijzende rechter wordt met « de eiser » de onderhoudsgerechtigde bedoeld en kan de onderhoudsplichtige die een afschaffing of vermindering van de uitkering vordert, niet als « de eiser » in de zin van artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek worden beschouwd.

De prejudiciële vraag strekt ertoe van het Hof te vernemen of die bepaling, aldus geïnterpreteerd, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat de onderhoudsgerechtigden een vordering betreffende de onderhoudsuitkeringen voor de rechter van hun woonplaats kunnen instellen, terwijl de onderhoudsplichtigen dat niet zouden kunnen.

B.3. Artikel 10 van de wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen heeft artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek aangevuld met de volgende zinsnede: « de vorderingen strekkende tot de verlaging of de opheffing van deze uitkeringen uitgezonderd ».

Die aanvulling strekt ertoe, zo blijkt uit de parlementaire voorbereiding, « een einde [te maken] aan de heersende controverse in de rechtspraak [...], waarbij sommige beslissingen gesteund worden op de *ratio legis* van artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek, namelijk de bescherming van de onderhoudsgerechtigde, maar andere stellen dat de keuze van de territoriaal bevoegde rechter welke door artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek aan de eiser wordt verleend om een vordering met betrekking tot een onderhoudsuitkering in te stellen, ook geldt wanneer het de verlaging of opheffing van de uitkering betreft » (*Parl. St.*, Kamer, 2008-2009, DOC 52-0899/004, pp. 4-5).

De wetgever geeft met die aanvulling te kennen dat het begrip « eiser » in zijn gebruikelijke betekenis moet worden begrepen, maar ook dat de onderhoudsplichtige, wanneer hij als eiser optreedt, door een verlaging of de opheffing van de uitkering te vorderen, zijn vordering niet voor de rechter van zijn woonplaats kan instellen.

De wet van 19 maart 2010 is op 1 augustus 2010 in werking getreden, maar is slechts van toepassing op de na die datum ingeleide vorderingen (artikel 17). Zij heeft derhalve geen weerslag op de vordering die voor de verwijzende rechter werd ingeleid.

B.4. De regeling van de territoriale bevoegdheid van de rechtbanken behoort tot de beoordelingsbevoegdheid van de wetgever. Het Hof zou een dergelijke regeling slechts strijdig kunnen bevinden met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet indien het verschil in

behandeling dat uit die regeling voortvloeit, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

B.5. Bij het regelen van de territoriale bevoegdheid voor geschillen betreffende onderhoudsuitkeringen, heeft de wetgever « de voorkeur gegeven aan de rechter van de woonplaats van eiser. Die magistraat kent de toestand van de behoeftige het best. Bovendien kan de behoeftige met die keuze het geschil aanhangig maken bij een rechtbank waarvan de bevoegdheid vaststaat en die dichtbij zijn woonplaats is gelegen, zonder zich aan de kosten bloot te stellen welke voortvloeien uit een geding, dat in een heel andere streek van het land moet worden gevoerd » (*Parl. St.*, Kamer, 1950-1951, nr. 582, p. 2).

B.6. Door aldus de voorkeur te geven aan de vrederechter van de woonplaats van de onderhoudsgerechtigde, die zich vaak in een sociaaleconomisch zwakkere positie bevindt dan de onderhoudsplichtige, heeft de wetgever niet op onevenredige wijze afbreuk gedaan aan de rechten van de onderhoudsplichtige die een afschaffing of vermindering van de uitkering wenst te vorderen. Gewis zou het inleiden van die vordering voor de vrederechter van zijn eigen woonplaats voor hem een voordeliger keuze zijn, maar de voorkeur van de wetgever voor een andere territoriaal bevoegde vrederechter houdt geen buitensporige belemmering in van zijn recht op toegang tot de rechter.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek, geïnterpreteerd in die zin dat met « de eiser » enkel de onderhoudsgerechtigde is bedoeld, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 27 januari 2011.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt